

ТРЕВАНЯН

**ИНЦИДЕНТЪТ
В ТУЕНТИ-МАЙЛ**

От същия автор

САНКЦИЯТА АЙГЕР

ТРЕВАНЯН

**ИНЦИДЕНТЪТ
В ТУЕНТИ-МАЙЛ**

ЕКСЛИБРИС

ТРЕВАНЯН
ИНЦИДЕНТЪТ В ТУЕНТИ-МАЙЛ
Превод © Петър Тушков
Корица © Николай Пекарев
Печат „Симолони 94“ ООД

Всички права запазени.

TREVANIAN
INCIDENT AT TWENTY-MILE
Copyright © 1998 by Trevanian.
Revised edition copyright © 1999 by Trevanian.
All rights reserved.

ISBN 978-619-7115-17-8

Екслибрис™ 2015

Посвещава се на Оуен Уистър и Фредерик Ремингтън; на първия, защото създава митологичната топология и отличителната ценностна система в мотивацията на героите, задвижващи двигателя на уестърна, и на втория, защото полага основите на визуалния речник в жанра. Двамата предоставят идиомите и вдъхновението не само на писателите на такива романи, но и на филмовия уестърн, от Джон Форд до Серджо Леоне.

Февруари, 1998

Сан Етиен дьо Байгори

НАСТЪПВАНЕТО НА ЕСЕНТА във Върмонт неизменно пробужда в мен неустойимо желание за пътешествия. Има нещо минорно и изкусително в избледняващата меланхоличност на този сезон, нещо в тръпчивата сладост на едновременните ябълки, в мириса на лагерните огньове, в шумоленето на килима от опадали листа до глезените, което предизвиква в мен копнежа да потегля на път; и посоката при „потеглянето“ винаги е на запад, също както „завръщането“ неизменно е в посока Нова Англия. Може би този инстинкт за ориентация се корени в приливите и отливите, наследени от единайсет поколения пуританска кръв в мен, но подозирам, че има много повече общо с неизброимите ми предшественици ирокези.

Есента на 1962 година отново ме отнесе на запад. Вече от час, или там някъде, бях отминал Ларами и карах към залязващото слънце, когато си припомних интригуващо название от една стара карта: градче, наречено Дестини*, малко по-нагоре по северния склон на веригата Медисин Боу. Със сигурност би било безразсъдно или най-малкото малодушно, един скитник да пропусне да спази уговорката си за среща със съдбата.

Нямаше пътен знак, указващ отбивката за Дестини, защото градчето вече не съществуваше официално, така че почти се бе стъмнило, когато след две безплодни навлизания по дълги черни пътища и облаци червен прах в косите слънчеви лъчи след колата, най-после открих онова, което бе останало от Дестини: две къщи (едната празна и обявена за продан) и бензиностанция, която освен това беше и общ магазин. Нито къщите, нито бензиностанцията бяха виждали наскоро бояджийска четка.

Старецът, който държеше общия магазин, ми каза, че в началото на века Дестини бил процъфтяващ малък град, обслуж-

* Съдба (англ.) – *Б. пр.*

ващ околността и сребърната мина горе в планината. Но когато сребърната жила пресъхнала, железопътното разклонение, свързващо Дестини с жп линията на „Юниън пасифик“ било оставено да ръждясва, а общността в града бързо се смалила до неколцина старци, на които не оставало нищо друго, освен да дочакат отговора на Последния въпрос. Повечето къщи вече ги нямало; някои изгорели до основи, а други просто се бяха срутили заради бурите.

– Хей, ако търсиш къща, дори можеш да купиш някоя доста евтино!

Разсмях се на думите му и вместо това попитах дали ще ми продаде бензин и може ли да ме настани някъде за през нощта, а той каза:

– Разбира се... ако имаш желание да преспиш в колата. Закуската е по едно и също време с мен. Призори. Колкото до бензина, за последен път зареждах цистерната преди пет-шест години. Продавам най-много по шейсет-седемдесет галона годишно, най-вече на ловците на сувенири, обикалящи старата мина.

Бензиновата колонка се оказа задача за хора, имащи желанието сами да помпят бензина си, и когато се заех с нея, горивото първо напълни един стъклен цилиндър с маркировка за галоните от едната му страна.

– Ами нещо за вечеря? – попитах.

– Няма проблеми. Но ще ти струва долар.

Час по-късно седяхме на покритата с мушама маса, ядахме пържени яйца и фасул и одумвахме проклетото правителство, тъпия рокендрол, който минаваше за музика напоследък, и като цяло така наречения „прогрес“ във всичките му объркващи и заплашителни форми. После той извади бутилка ръжено уиски.

Мистър Педерсън беше седемдесет и четири годишен самотник, на когото понякога му се приискваше да побърби за

онова, което го вълнуваше най-много: за старите дни в Дестини и призрачното градче на половината път нагоре към хребета на планината, Туенти-Майл. Беше роден в Дестини, но семейството му го напуснало, след като всичко отишло по дяволите. Заминали за Шайен, където отраснал, намерил си работа и се оженил. Така и не отгледал деца. („Не знам защо. Господ ми е свидетел, че двамата с Мег доста опитвахме!“)

Но обаянието на Дестини било толкова силно, че след смъртта на Мег се беше върнал и беше купил бензиностанцията и общия магазин само за да установи, че когато наблизко прокарали междущатска магистрала 80, потокът от коли пресъхнал, а Дестини бил задушен икономически. Съвсем скоро мистър Педерсън се бе превърнал в единствения жител на градчето, а малцината му клиенти били изгубили се в местността пътници или случайни ловци на трофеи, изкачващи стария теснолинеен път нагоре към планината в търсене на исторически сувенири за украса на кабинета си. Един от тези иманяри се върнал от непосилното катерене до Туенти-Майл с няколко „старомодни“ дървени надгробни надписа, които бил плякосал от гробището. След като си заминал, мистър Педерсън решил, че е най-добре да огледа там горе, докато все още било останало нещо за виждане. Изкачил се (нелека работа за човек, който по онова време бил прехвърлил шейсетте) до Туенти-Майл и прекарал два дни в шерифството, където направил скица на градчето, означавайки сградите и предназначението им. Освен това записал всичко, което все още се разчитало по надгробните надписи. В романа цитирам няколко от тези епитафии.

За мен беше късмет, че бе нарисувал карта на градчето, защото две години по-късно група ловци на сувенири бяха наклали огън в голямата фурна в Универсален магазин „Кейн“, единствения магазин на Туенти-Майл. Прояденият от ръжда кюнец на старата печка се запалил; огънят се прехвърлил на покрива, откъдето вятърът разнесъл пламъците от една разсъх-

нала се от времето постройка на друга, докато накрая останали само три цели сгради – издигащи се там и до днес... ако междуременно не ги е сполетяла друга участ през повече от петдесетте години, откакто за последен път бях там.

Мистър Педерсън ме попита какво работя; отговорих му, че съм писател; той отвърна, много ясно: хората с истинска работа нямат много време да се разхождат из провинцията. Въпреки че това с писането за него не беше „истинска работа“ обаче, все пак призна, че от дълго време обмислял сам да напише книга – книга за случилото се горе в Туенти-Майл и за историята на Дестини. Сподели, че е налял достатъчно ръжено уиски в оцелелите старци, за да му разкажат онова, което си спомняли, и го беше записал дума по дума. Само че заради ревматизма в кокалчетата на пръстите и отслабващото си зрение, сега едва ли някога щеше да напише книгата.

Казах му, че с удоволствие бих я прочел.

Той ме изгледа изпод рунтавите си вежди.

– За да я откраднеш, а?

– Да.

Мистър Педерсън се намръщи страховито, след което се разсмя пресипнало:

– Може да ти я покажа утре. Но не обещавам. Ще видим.

Очевидно му се искаше да си поговори с някого, така че ме задържа още известно време, а аз го слушах с желание.

На следващата сутрин, след закуска, седнах на стълбите пред общия магазин и започнах да чета организираните му на случаен принцип откъслечни разкази и бележки, старателно написани със закръглен грижлив почерк, разкриващ творчески подход към правилата на правописа. Благодарен съм за това, че беше възпроизвел разказите на кореняците дума по дума, улавяйки онези звучни идиоматични изрази и живописни сравнения, които придават на западния говор неговата уникална пиперливост преди да стане жертва на анемичната хомогени-

зация на телевизионната ни култура. Наситих диалога в романа със същия този красноречив диалект, като дори си присвоих някои от по-практично звучащите му изрази: да си по-зае от еднокрак мъж на състезание по ритане на задници, например.

На няколко пъти, докато четях ръкописа на мистър Педерсън, очите ми се разфокусираха отвъд страницата и си представях романа, който можех да сглобя около тези груби спомени – роман, залегнал дълбоко в условностите на жанра, но насочен към далеч по-широка, съвременна проблематика: за края на един век, края на една епоха, края на една формулираща – и ограничаваща, за американския мъж – мечта... Един последен уестърн.

Инцидентът в Туенти-Майл

Щатски затвор, Ларами

ВЪПРЕКИ ЧЕ УАЙОМИНГ БЕШЕ щат от осем години, старите надзиратели все още го наричаха Териториалния затвор. Джон Тилман (по прякор „Би Ди“, даден му от останалите надзиратели заради гладките му като „Бebешко Дупе“ бузи) работеше на редовна смяна едва от месец, когато му се падна да охранява отделението на „среднощните боровинки“ в крилото със строг режим на горния етаж. Не знаеше защо наричаха криминално проявените луди среднощни боровинки; не беше разпитвал от страх, че може да се окаже поредната от досадните шеги, с които старите надзиратели подлагаха на мъчение новодошлите.

Тилман започна първата си обиколка на специалните килии, като спираше пред всяка врата, отваряше шпионката и проверяваше затворника. Първата среднощна боровинка седеше на ръба на нара си и се люлееше напред-назад, без да престава да си тананика. Усмивката на съвършено задоволство върху ласкавото му лице не издаваше по никакъв начин дълбокото убеждение на този човек, че е негово задължение да залива с киселина лицата на деца.

– Кой друг да го направи освен мен? – беше обяснил той на съдията.

„Политикът“ в следващата килия беше зает в разярен дебат с празното пространство пред себе си.

Третата среднощна боровинка се сви на топка в ъгъла, когато чу шпионката да се отваря. Скри лице в ръцете си и започна да хленчи:

– Моля ви, не ме бийте! Не исках! Кълна се в Бога, не исках да го правя!

„Плашльото“, както го наричаха надзирателите, се боеше от всичко. По време на сутрешните обиколки за почистване се налагаше надзирателят да влиза в килията му и да изнася кофата за лайна, защото той беше прекалено изплашен да я остави сам до вратата като другите затворници. Тилман хуманно затвори шпионката веднага щом потвърди присъствието на Плашльото. Старецът вътре повтори:

– Не исках да го правя! – след което се отпусна облекчено и очите му се превърнаха в коварни цепки.

Пак ги беше измамил. Всъщност *искаше* да го направи. И щеше да го направи пак, ако му се удадеше шанс! Точно тези жени си го просеха!

Тилман подмина голямата килия с легло на два етажа, която понастоящем не беше заета, и отиде при последната врата в дъното на коридора. Когато посегна към шпионката, по гърба му пробягаха ледени тръпки, защото тази среднощна боровинка, мъж на име Лийдър, беше най-опасният човек в затвора. Надзирателите винаги говореха с известна гордост за него. Лийдър беше най-лошият от лошите, а те бяха избраните да опазват обществото от него.

– Което ще рече, че и ние не сме за изхвърляне, нали? В края на краищата не позволихме на 187 да избяга.

Номер 187 беше най-известният им затворник, Робърт Лирой Паркър, конекрадец, изтърпял присъда от осемнайсет месеца в Териториалния затвор под псевдонима Джордж „Буч“ Касиди.

– Но 187 беше като учителка от неделното училище в сравнение с Лийдър. Не се оставяй да те заблуждават фините му маниери. Плъзгав е като мазно лайно. Очите на четири през цялото време! Досега е бягал от два други затвора и шансовете рано или късно отново да опита са големи. Гледай само да не е

по време на *твоята* смяна, иначе началникът като нищо ще ти бръкне в гърлото и ще ти откъсне белите дробчета!

– Вярно е, момче. А знаеш ли какво прави по цял ден Лийдър, докато си лежи в килията? Онова, за което майка ти те е предупреждавала, че ще ти развали очите. *Чете!* Килията му е натъпкана догоре с книги, списания и вестници! Чете ли? От зори до мрак. Най-вече за история и политика. Но има една, която препрочита отново и отново.

– И коя е тя?

– О, ще чуеш и за нея. Ще чуеш *всичко* за нея.

Не друг, а именно надзирателите снабдяваха Лийдър с книги, отчасти защото това беше най-лекият начин да го държат спокоен, и отчасти защото се страхуваха от него. Веднъж беше информирал един от сержантите на пост – с хладнокръвна откровеност, че ако не получава вестника си всяка седмица, когато избяга от затвора, ще накаже и сержанта, и семейството му. Сержантът беше пренебрегнал заплахата с изсумтяване, заявявайки, че няма начин никоя среднощна боровинка да се измъкне от крилото с повишена сигурност. Никога не се беше случвало и никога нямаше да се случи. На следващия ден обаче дойде с вестник под мишница. Защото, дявол да го вземе, какъв смисъл имаше да поема излишни рискове, нали така? За Бога, вижте му само досието на този тип.

В миналото, едва четиринайсетгодишен, Лийдър беше организирал една адска събота и неделя в родното си градче, малко по на юг от Ларами – стрелба по прозорците и опожаряване на училището, като веднага след това се бе затворил в една конюшня заедно с три деца, заплашвайки, че ще я запали, ако някой се опита да го доближи. Накрая го бяха заловили и изпратили в частен дом за своенравни младежи, посветен на „реформирането“ на непокорни момчета посредством комбинация от наказания за пречупване на духа и продължителни молитви на колене с протегнати напред ръце,

докато раменете им не се схващаха от болка. На осемнайсет беше избягал от там, като в процеса сериозно беше наранил духовния си наставник в момент, когато мъжът се молеше заедно с него за спасението му. Трите последвали месеца бяс, изпълнен с безпричинно, но изобретателно насилие, бяха накарали целия югоизточен Уайоминг да се плаши от тъмното и да подскача при всеки звук, преди отново да заловят Лийдър и да го въдворят в Териториалния затвор, тъй като никоя друга институция не разполагаше с условията за разправа с момче, наказало евангелски проповедник, прострелвайки го четири пъти – по веднъж във всяка длан и всеки крак, – за да го надари с Христовите рани.

Лийдър беше спасен от настроена за линч тълпа, след което бе затворен до живот като постоянна опасност за обществото. Щом се озова на топло, той се превърна в пример за добро поведение. Никога не причиняваше неприятности, винаги се държеше учтиво и често пъти – услужливо. Избяга по време на работа във фабриката за метли на затвора (където беше старши майстор) и остана на свобода в продължение на четири години. След като се присъедини към северния поток по „Юниън пасифик“ на Армията на Коукси* – тази уникална американска смесица от възвишени цели, Донкихотовско разнообразие, справедлив гняв и карнавална шарлатания, Лийдър се разочарова напълно и бързо се завърна, за да прореже следа от болка и насилие през южен Уайоминг и северно Колорадо. В даден момент беше преживял нещо като политическо откровение; жертвите му съобщаваха, че дори докато ги изтезавал, за да му разкрият къде крият парите си, не спирал да дърдори как

* Спонтанен поход към Вашингтон на безработни мъже по време на депресията от 1894 година. Предвожда ги бизнесменът Джейкъм С. Коукси. Завършва безславно, след като Коукси и други участници са арестувани, защото тъпчат тревата пред Конгреса. - *Б. np.*

се присъединил към кръстоносния поход на Уилям Дженингс Брайн* за спасението на фермерите и работниците от разпъване „на Златния кръст“ и защитата им от ордите чужденци, нахлуващи през океана с намерението да откраднат работните места на американците и да замърсят кръвта им, прелъстявайки жените им. Яростните му изблици на насилие достигнаха своята връхна точка, след като нападна земеделец, изразил намерението си да гласува за Маккинли вместо за Брайн. Започвайки от земеделеца, Лийдър методично бе възнесъл наказанието си над цялото му семейство с помощта на дръжка от брадва, и то по толкова щателен начин, че никой от тях по-късно не беше в състояние да свидетелства срещу него. Паметта на земеделеца така и не се възстановила напълно; двете му деца останали с мозъчни увреждания и неистов страх от общуване с непознати; а съпругата му изпаднала в пълна кататония и завършила живота си в заведение за душевно болни. Независимо от твърденията на Лийдър, че е бил „предизвикан без всякакво съмнение“ и че е действал в името на любимите му Съединени американски щати, съдията го осъди на доживотен затвор при максимална сигурност.

– Лийдър е луд за връзване, това си е ясно – беше обяснил надзирателят, когото Тилман смени, – само че не е глупав. Причинявал е какво ли не на хората, но никога не *убива*, защото знае, че така ще увисне на бесилото. Не е глупак. Но е въплъщение на злото. Чисто дестилирано, стоградусово зло. А лукав ли е? Може и птиците да увещае да слязат при него от дървото. Така че внимавай, хлапе. Имам предвид, наистина *внимавай*.

* Щатски държавен секретар, известен с речта си „Златният кръст“, с която защитава пускането в обращение на сребърни монети; силно религиозен, той участва като обвинител по делото „Скоупс“ срещу учителят Джон Скоупс, който преподава теория на еволюцията на ученици в гимназията. – *Б. пр.*